

Pregovori o produženju ugovora uspješni

U nekim branšama povećanje plata

2

Pritisak na poslu utiče na zdravlje

Poboljšanje zdravstvene zaštite neophodno

3

Penzije ostaju iste

Izmjene u socijalnim osiguranjima postoje

4

Broj 1 | februar 2017 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Ekonomija

Jaz između bogatih i siromašnih sve više se povećava

Još više poklona na velike akcionare? Ne sad je previše, zato NE prevarantima poreza

Konačno nam je potrebna politika koja težište stavlja na ljude umjesto na profit i koja se bori protiv ekstremne nejednakosti koja nas sve dotiče. To uključuje i pravednu poresku politiku, koja primorava međunarodne koncernne i super bogate da daju fer doprinos finansiranju obrazovanja, zdravstvenog osiguranja i socijalne sigurnosti.

«Osam muškaraca posjeduje više nego pola svjetske populacije,» izvjestio je Tages-Anzeiger (TA) 16.01.2017: Osam najbogatijih muškaraca zajedno ima više novca nego siromašnija polovina svjetske populacije. To je proizišlo iz izvještaja humanitarne organizacije Oxfam. Po njemu je novčana nejednakost širom svijeta veća nego što se mislilo.

Vječina ljudi zarađuje svoj novac teškim radom i za to dobija plate. Međutim, od ekonomske krize 2008. plate baš i nisu posebno porasle. Mnogi se već raduju kada im prihod raste koliko i inflacija, kako bi mogli da svojim platama pokriju najneophodnije životne troškove. Oni ne mogu da stvore nikakvo bogatstvo. Ali, i kod prihoda ima velikih razlika, kako je 2015. izvjestila OECD, Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj: «Razlike u prihodima bogatih i siromašnih najveće su u proteklih 30 godina.» Najbogatijih 10% OECD stanovništva po

tome zarađuje gotovo deset puta više od najsirašnijih 10%.

Bogata elita mijenja politiku u svoju korist

Ekstremna društvena nejednakost nije prirodna – ona je rezultat politike koja preferira bogate i namješta pravila u skladu s njima. Rastuća društvena nejednakost pokopava demokratske procese – u bogatim, kao i u siromašnim zemljama: elite i velike kompanije širom svijeta utiču na politiku kako im odgovara i manipulišu ekonomskim pravilima po svojoj volji. Umjesto toga neophodno je staviti težište na borbu protiv nejednakosti. Potrebni su nam zakoni koji dozvoljavaju da se prihodi pravičnije raspodijele; koji svim ljudima olakšavaju pristup obrazovanju i zdravstvenoj zaštiti, kao i polnoj jednakosti.

Deset najvećih koncerna je prethodne godine inkasiralo više nego 180 zemalja zajedno, izvještava dalje Tagesanzeiger. Oxfam kritikuje

tendenciju preduzeća da maksimizuje dobiti akcionara, umjesto da ih ravnomjerno podijeli zaposlenima.

Prednosti na uštrb opšte dobrobiti

Koncentracija bogatstva u rukama malobrojnih konstantno je u porastu, dok stotine hiljada nemaju dovoljno za hranu, a milijarde ljudi žive gore nego ikad. To ima veze i sa moći međunarodnih koncerna: oni koriste agresivne tehnike za izbjegavanje oporezivanja, prebacuju svoje zarade u poreske oaze i tjeraju države u kobno takmičenje za najniže poreze. Zbog poreskih trikova raznih preduzeća mnogim vladama nedostaje novac za obrazovanje, zdravlje i društvenu sigurnost. To je posebno teško onima koji svako već imaju malo – svuda u svijetu. Sve ovo šteti društvenoj ujedinjenosti, sprečava borbu protiv siromaštva i pokopava vjeru u demokratiju. Na taj način nejednakost utire put desničarima i drugim neprijateljima solidarnog društva. Jer obrazovanje, medicinska briga i dostojanstven život moraju da ostanu osnovno pravo za sve članove našeg društva, i ne smiju postati privilegija!

Nejednakost je porasla i u Švajcarskoj

I u Evropi se može vidjeti jaz između bogatih i siromašnih: jednom procentu stanovništva u Austriji, Njemačkoj i Švajcarskoj pripada više od trećine ukupnog privatnog bogatstva regiona. Bogati postaju sve bogatiji, siromašni sve siromašniji. To konstatuje i OECD u jednom svom izvještaju.

Razvoj švajcarske privrede posljednjih godina daje razloge za brigu. Bruto domaći dohodak po glavi stanovnika sve više stagnira. Nezaposlenost raste. Njemačka, nekadašnji «bolesnik Evrope» na putu je da prestigne Švajcarsku. Razlozi su jak franak kao i gubitak kupovne moći uslijed opadajućih osiguranja i penzija, kao i sve manje plate. Švajcarski savez sindikata (SGB) je zbog toga na godišnjoj medijskoj konferenciji 4. januara 2017. iznio svoje zahtjeve za borbu protiv nezaposlenosti, jačanje kupovne moći i olakšice za penzionisanje. Više o zahtjevima SGB-a na linku: <http://www.sgb.ch/themen/gewerkschaftspolitik/schweiz/artikel/details/arbeitslosigkeit-bekaempfen-kaufkraft-staerken-pensionskassenentlasten/>

Osman Osmani

Editorial

Povećanje plata u Evropi

Evropa se polako oporavlja od ekonomske krize koja je vladala još od kraha berze u 2008. Međutim, posljedice se osjećaju u novčanica radnika: u 11 zemalja EU, zaposleni su od 2010. do 2016. pretrpjeli ogromne gubitke. Minus 10% u Španiji, minus 20% u Grčkoj. I u Portugalu, Italiji i Velikoj Britaniji ljudi mogu sebi da priušte manje. Iako je produktivnost privrede porasla. U gotovo cijeloj Evropi je udio radnika u privredi znatno opao. A udio onih na vrhu piramide samo raste.

Sada su najavljene povišice za ogromnu većinu radnika i zaposlenih. Savez evropskih sindikata (EGB) pokrenuo je zbog toga kampanju: «Evropi je potrebna povišica» njen je moto. Vođa je Ester Linč, upravnica sindikata iz Irske. Ona odlučno tvrdi: «Naš polet počinje u novčaniku». I jasno kaže kako ćemo to ostvariti: «Za povećanje plata potrebni su pregovori o kolektivnim radnim ugovorima», pojedinačni slučajevi nisu daleko doveli. Međutim, kolektivni radni ugovori (ORU) ugrožavani su prethodnih godina diktatom evropske Trojke i politike štednje.

Ono što u tome leži, pokazuju njemački sindikati. Oni su odbacili svoju prvobitnu uzdržanost. Od 2014. oni se godišnje izbere za više od 2% povećanja plata. Za to su bili potrebni i štrajkovi, u dnevnim boravcima za djecu, metalnoj industriji i drugim branšama. Zahvaljujući novom zakonskom minimalcu u Njemačkoj je istovremeno preko tri miliona radnika sa prenikim platama dobilo još veću povišicu. Ostatak Evrope može da uči od njih. Čak i u Švajcarskoj, gdje se za isto to vrijeme jedva pojavilo više od 1%. Evropi je potrebna povišica plata, baš kao i Švajcarskoj. I to ne kao i dosad u najvišim slojevima.

Andreas Riger
nacionalni sekretar Unije

News

Fondovi za obeštećenje žrtava azbesta

Žrtve azbesta trebalo bi da brzo i jednostavno dobiju pomoć iz fonda za obeštećenje koji su same stvorile. To je krajem godine izdejstvovao okrugli sto pod vodstvom starog Parlamentarca Morica Lojembergera. U njemu su učestvovali sindikati, zastupnice i zastupnici žrtava azbesta, preduzeća koja su ranije proizvođači azbesta, kao i osiguravajuća. Ova novina tiče se žrtava koje nisu iz poslovnih razloga dolazile u kontakt sa izuzetno otrovnim materijalom, već iz drugih razloga. Na primjer, zato što su živjeli u blizini zagadenog gradilišta, ili udisali čestice sa odjeće članova porodice. Više informacija na: <https://goo.gl/BB0hLf> i <https://goo.gl/t4Rhec>.

AHV-izvodi

Plaća li Vaša firma zaista Vaše doprinose? To sada možete da provjerite. A da biste znali kako stoji stvari s Vašim prvim stubom, naručite individualne izvode s računa u Vašem AHV osiguranju. Formular ćete pronaći na www.ahv-iv.info. S druge strane, pregled drugog stuba, ispravu o penzionom osiguranju dobijate automatski svake godine. Prekontrolirajte da li se uplate slažu s odbijanjima od Vaše plate. Trebalo bi da u pitanju bude dupli iznos, s obzirom na to da polovinu mora da preuzme Vaš poslodavac.

Masovna otpuštanja u Charles Vögele/OVS

Tek što se mastilo na ugovoru o preuzimanju kompanije Charles Vögele od strane nove italijanske modne firme OVS (Sempione Retail AG) osušilo, nova vlasnica je šokirala masovnim otpuštanjima otprilike 100 radnika u glavnom sjedištu firme u Fefikonu (SZ). Sindikat Unija zajedno sa zaposlenima zahtijeva transparentne informacije o razmjeri i posljedica planiranom masovnog otpuštanja. Pritom se strogo treba pridržavati propisa pri masovnim otpuštanjima, kao i prava učešća. Unija ne prihvata prividne socijalne planove.

Građevinski poslovi

Dogovor socijalnih partnera u zapadnoj Švajcarskoj

Jaka mobilizacija zaposlenih u zapadnošvajcarskoj branši građevinskih poslova omogućila je dogovor socijalnih partnera. Poslodavci su povukli poništavanje kolektivnog radnog ugovora (ORU) i prihvatili zahtijev sindikata. Time je spriječen potencijalni period bez ugovora u ovoj branši.

Dogovor socijalnih partnera omogućio mir u građevinarstvu

Delegati sindikata Unija i Syna prihvatili su dogovor. Poslodavci su pod utiskom protesta radnika odobrili povišicu nadoknade za bolovanje sa 17 na 18 franaka dnevno, kao i povišicu minimalca za 30 centima na sat. A slobodna subota više se ne dovodi u pitanje.

Spašen ORU

Ovim dogovorom socijalni partneri su spasili kolektivni radni ugovor. Period bez ugovora značio bi haos na gradilištima i žestok rat

oko cijena. Sindikati su time odbranili dostignuća kao što su 13. plata, radna nedjelja od 41 sata i minimalne plate.

Pregovori počinju ove godine

Sada je na poslodavcima da preuzmu odgovornost. Oni moraju da priznaju doprinos koji daju zaposlenim uspjehu ove branše. Sindikati žele da u pregovorima 2017. godine dostignu konkretan napredak.

↳ Darinka Filipovic

U branši čišćenja veće plate

Socijalni partneri se uspješno dogovorili

Branša koja obuhvata čišćenje zgrada u njemačkom dijelu Švajcarske povišice u 2017. minimalne plate svojim radnicima u prosjeku za 2%. Branša je time održala svoje obećanje da će konstantno povećavati atraktivnost svojih zanimanja poboljšanjem platama i uslovima rada. švajcarskoj industriji.

Od 2004. se GAV za branšu čišćenja zgrada u njemačkoj Švajcarskoj brine o primjerenim okvirima i konstantnom profesionalizacijom. Za zaposlene koji se bave čišćenjem i održavanjem je od tada plata porasla za oko 27%, a za posebne čistače za 10–16%. 2017.

će zaposleni koji se bave čišćenjem i održavanjem manje od tri godine prema GAV-u dobijati mjesečno 3706,75 franaka. Zaposleni sa tri do šest godina iskustva dobijaju 3726,45, a oni sa više od šest godina do 3785,60.

Saradnici koji se bave specijal-

nim čišćenjem dobijaju mjesečno najmanje 4120,80 (saradnici bez zanata sa manje od 4 godine iskustva), odnosno 18,80 franaka.

8. novembar – Međunarodni dan čistača

8. novembra 2016. održan je Međunarodni dan čistača. Međutim, švajcarska branša za čišćenje ovim povodom ne planira nikakve zajedničke aktivnosti. Jer najveći dio 2800 firmi i 65000 radnika veoma se udaljilo od tradicionalne slike «čistačice».

Tako već dugo vremena nisu samo žene te koje se bave ovim poslom. Međunarodni dan čistača prvobitno je oživjelo uz pomoć jedne spisateljice, čiji je glavni lik u romanu čistačica i privatna detektivka. Ovim međunarodnim danom čistačica ona je htjela da skrene pažnju na djelatnost tih pomoćnika i pomoćnica u domaćinstvu i kancelarijama. Više o tome možete saznati na: www.fair-clean.ch

↳ Darinka Filipovic

Čišćenje zgrada treba da se nagradi srazmjerno težini i odgovornosti ovog posla

Branša obezbeđenja

Uspješno produženje ORU-a i porast plata

Savez švajcarskih preduzeća koja se bave obezbeđenjem (VSSU) i sindikat Unija produžili su kolektivni radni ugovor za ovu branšu i postigli dogovor o platama 1. januara 2017. Mnogobrojni minimalci biće povećani za 0,7 do 1% u zavisnosti od kategorije radnoj mjestu i starosti zaposlenih.

2017. biće povećani ORU minimalci. Povećanje je izdejstvovano za satnicu zaposlenih sa više od 4 godine radnog iskustva, kao i za plate u prvoj i posljednjoj godini rada po ORU skali. Prevoznici novca i vredne robe profiteraće od sličnih povišica.

Zaštita od damping plata

ORU ove branše preko firmi članica obuhvata preko 15000 zaposlenih. Zahtjev za produženjem opšte obavezanosti ORU-om podnijet je Švajcarskom saveznom vijeću i treba da proširi zaštitu od damping plata na preko 20000 zaposlenih. U okruženju koje je toliko prožeto jakom konkurencijom VSSU i Unija pozivaju na to da se zahtijevi za obezbeđenjem podnose samo firmama, koje mogu da dokažu pridržavanje ORU-a i time i standarda branše od 1. januara 2017.

↳ Darinka Filipovic

Za radnike obezbjeđenja obzbeđen Opšti kolektivni ugovor

Anketa o stresu: radno vrijeme i zdravlje

Stres i opterećenost poslom utiču na sve

Poslovni svijet se mijenja. To ima direktne posljedice na zdravlje i privatni život. Sve češći psihosocijalni rizici nailaze na premalo pažnje. Stres i sagorevanje (Burnout) izazvani poslom pojačali su se posljednjih godina.

Sve manje se vodi računa o zdravlju radnika

23. januara 2017. Nacionalna komisija WAK pregleda dvije parlamentarne inicijative, Graber («Izuzimanje od utvrđenog radnog vremena za vodeće zaposlene i stručnjake») i Keller-Sutter («Djelimična fleksibilizacija Zakona o radu i dobijanje očuvanih modela radnog vremena»). Obje žele da izmjene odredbe o radnom vremenu iz Zakona o radu i njegovih regulacija 1 i 2 (ArGV1 i ArGV2) i direktan su napad na zdravstvenu zaštitu zaposlenih u Švajcarskoj. Upravo u zanimanjima koja se bave pružanjem usluga, u kojima rijetko postoji zaštita kolektivnim radnim ugovorima, Zakon o radu često predstavlja jedinu zaštitu. Predugi radni dani, stalna dostupnost, rad 24/7 i veliki pritisak realnost su u mnogim zanimanjima ovog tipa. Svakodnevno vidamo

zdravlje: mnogi zaposleni osjećaju se zbog stresa nemotivisano, iznureno, nervozno i fizički potreseno.

■ U polovini preduzeća zdravlje i prevencija stresa nisu čak ni tema. ■ Standardi kao što su utvrđeno radno vrijeme, nadoknada za prekovremeni rad, itd. djelom se ne primjenjuju dosljedno. ■ Stres uzrokovan radom može da se spriječi kulturom preduzeća koja podstiče očuvanje zdravlja u preduzećima u kojima stres jeste tema zaposleni su mu manje podložni.

Stvaranje umjesto uništavanja zdravstvene zaštite

Unija je u jesen 2016. sproveo onlajn istraživanje među zaposlenima u kancelarijama i kompanijama i vidi alarm za hitno djelanje. Unijina anketa pokazala je: stres izazvan poslom vrlo je čest u kancelarijskim poslovima i ima negativne posljedice na psihičko i fizičko zdravlje zaposlenih. Mnogi se zbog toga osjećaju nemotivisano, iznureno, nervozno, iznervirano ili fizički potreseno. Kao glavne uzroke stresa mnogi navode vremenski pritisak i učinak, preduge radne dane i rad u slobodno vrijeme. ■ Najvažniji rezultati ukratko ■ U kancelarijskim zanimanjima 70% zaposlenih osjeća da je izloženo stresu i teško može da se distancira od toga u slobodno vrijeme. ■ Stres izazvan poslom ima negativne posljedice po psihičko i fizičko

↳ Darinka Filipovic

intervju

Intervju sa Aurora Garcia

«Pritisak mora da dodje odozdo»

Nakon skoro šest godina rada kod sindikata Unija, kao šef migracionog odjela Aurora Garcia će da prekine karijeru kod sindikata Unija i nastavi posao kao posmatrač ljudskih prava u Palestini. Dobar trenutak da se saberu utisci.

Aurora, da li su godine provedene kod Unija sindikata bile teške što se tiče migracione politike. Da li vidiš neke pozitivne pomake?

Političko okruženje je je jasno teško, tu i tamo može se reći da postoji neki mali pomak. Pozitivan razvoj ja sam doživjela prije svega u Uniji. Kad sam počela raditi u Uniji mi smo bili nova i neiskusna ekipa. U tim godinama smo bili u stanju da uvedemo strukturu u migracionom radu. To su naši aktivisti izuzetno cijenili. Moje iskustvo govori da postoje stvari koje se mogu mijenjati. Pri tome posao sa bazom se mora ojačati. Pritisak mora da se osjeti odozdo. Kod migranata i migrantkinja postoji ogroman pokretački potencijal.

Poslije glasanja u vezi inicijative ograničavanja ulaska migranata švajcarske narodne partije bilo je pokušaja da se ojača saradnja sa drugim organizacijama. Kakvi su bili rezultati?

Činjenia da se može uspostaviti saradnja sa drugim organizacijama se ubraja u pozitivan razvitak. Nije bilo jednostavno, jer mnoga udruženja su izgubili onaj «stari» die migracione političke prirode. Ali postoje nekoliko novih veoma aktivnih organizacija. Ja mislim npr. Fabbrica i Zurigo i Marea Granate, koji su novim migrantima dali svoj glas.

Rezultati glasanja od 9. februara 2014. Godine je bio težak poraz ...

Opasnost da inicijativa nije uzeta sa ozbiljnošću, pa i kod sindikata. Ali glasanje dovelo inicijativu u centar pažnje i kod švajcarskog saveza sindikata. Riziko da se ne razumije šta je u igri je mnogo veći. Za švajcarsku narodnu partiju migraciona politika služi kao instrument sprovođenja njihovog nacionalizma i kozervativne ekonomske ultraliberalne politike.

Polovina članova sindikata Unija su porijeklom stranci. Šta mogu da učine aktivisti kako bi se i njihov glas čuo?

Koliko je meni poznato postoji veoma malo mjesta na kojima migranti mogu slobodno da se izjasne kao što to mogu kod sindikata Unija. Ponekad se prepoznaju znači umora možda baš zbog toga što često doživljavaju da se njihov glas ne čuje. Poslije glasanja od 9. februara organizovali smo kongres migranata i migrantkinja u cilju poboljšanja mobilizacije. To je bio veliki i značajan događaj koji je kulminirao sa nekoliko interesantnih inicijativa. S druge strane kongres je pokazao takodje koliko je teško mobilisati migrante koji su politički u pozadini.

Nakon odbijanja tkzv. Inicijative za sprovođenje desničara, sindikati su pokrenuli inicijativu dobijanja državljanstva. Šta misliš u vezi s tim?

Ispravno je ohrabriti ljude da postanu švajcarci. Ali diskurs mora da ide dalje. Svima koji žive ovde mora se dati pravo da učestvuju u razvoju društvene zajednice. Neophodno je prekinuti tradicionalne poglede na svijet. Vrijeme je da levica iam alternativnu ideju od ideje desničara.

Ti napuštaš Uniju. Koja iskustva nosiš sa sobom?

Poslije univerziteta sam došla direktno u Uniju. Migracija je dio moje vlastite istorije i mog studija u oblasti socioetnologije. Ali ja sam veoma mnogo naučila u sindikatu velikim dijelom zahvaljujući timskom radu. Ostaju jake emocije. U izvjesnom smislu to je kao kad ostavljaš svoju porodicu.

↳ Andrea Tognina, arena sindical

Socijalna osiguranja: novine u 2017

Penzije se neće povećati

1. januara 2017. su neki zakoni prilagođeni. Ovdje su najvažnije novine kada je riječ o socijalnim osiguranjima koja je skupio Švajcarski savez sindikata (SGB)

AHV/IV

Uobičajeno je da se penzije iz prvog stuba svake dvije godine prilagođavaju poskupljenjima i razvoju plata. Uobičajeno, ali ovog puta se ne mijenja ništa i penzije ostaju kakve su i bile 2015. Obrazloženje: negativno poskupljenje i slab razvoj plata. To je jedinstven slučaj u historiji AHV osiguranja. Minimalna AHV penzija i dalje iznosi 1175 franaka mjesečno, maksimalna je 2350. Međutim, do ovakvih iznosa dolazi samo onaj ko je mogao sebi da priušti puno trajanje doprinosa i ko je od svoje 20. godine do redovnog penzionisanja bez prekida uplaćivao doprinose.

S druge strane, novitet je da osiguravajuće kuće i poslodavci novim zaposlenima ne moraju da predaju isprave za osiguranje. Time zaposleni nažalost gube dokaz da su prijavljeni kod svog AHV-a. Ukoliko sami želite da prekontrolišete kako to napreduje, pogledajte pod «worktipp».

BVG

I u drugom stubu penziona osiguranja u starosti dobijaju sve manje novca. Minimalni doprinos za normalnu penziju je smanjen sa 1,25 na 1%. Najniža vrijednost otkakao je prije 32 godine uveden obavezni drugi stub.

Razvodi

Nova pravila uvedena su kod osiguranja u slučaju razvoda. U principu i dalje važi da se dijeli na pola. Žena dobija polovinu iznosa koji je muž uštedio za vrijeme braka i obrnuto. Nov je međutim trenutak podijele: naime, sada je to na početku brakorazvodne parnice, a ne na njenom kraju. U buduću će se takođe dijeliti kada je jedan bračni partner već penzionisan ili dobija invalidsku penziju. Od 1. januara penziona osiguranja i Freizügigkeitsstiftungen (fondovi penzionkasa) imaju obavezu da prijave sve vlasnike i vlasnice računa 2. stuba. Tako brakorazvodni sudovi mogu da pre-

kontrolišu da se prilikom podjele ništa nije prećutalo. Ukoliko jedan partner bez računa u penzionom osiguranju dobije kredit pri razvodu, on takođe može da se pretvori u penziju.

Ova prilagođavanja pri izjednačavanju penzija sadrže i jednu negativnu posljedicu. Ona prvenstveno pogađa razvedene udovice. One do kraja 2017. imaju vremena da ubrakorazvodnom sudu podnesu zahtijev za ponovno obračunavanje podijele.

Izbor strategije ulaganja Sredinom 2017. na snagu stupa revizija o individualnom izboru strategije ulaganja u penziona osiguranja. Ona penziona osiguranja koja osiguravaju isključivo visoke plate preko 127000 franaka sada cjelokupni rizik ulaganja mogu da prenesu na osiguranike. To znači: ukoliko je razvoj penzija loš može da se dogodi da osiguranici na račun imaju manje nego što su zapravo uplatili. Drugi aspekt ove revizije je ograničenje korištenja penzija. Pri penzionisanju ili u slučaju smrtnog slučaja ili invaliditeta moguće je samo podizanje kapitala.

UVG

Revizija Zakona o osiguranju u slučaju nesreće (UVG) razjasnila je od kada su zaposleni pokriveni obaveznom osiguranjem u slučaju nesreće: zaštita počinje uvijek prvog dana radnog odnosa, čak i ako on počne nekim vikendom ili petkom. I uvek se završava 31. dana, dakle čitavih mjesec dana nakon prekida radnog odnosa. U dodatku možete da zaključite sporazum o osiguranju za šest mjeseci. Ukoliko je ovaj rok prošao, a Vi nemate novo radno mjesto, morate sami da se osigurate. Skraćivanje UV penzija nakon dostizanja starosti za AHV

Ukoliko dobijete penziju osiguranja u slučaju nesreće i dostignete starost za AHV, Vaša penzija u slučaju nesreće biće skraćena. Time se zahtijevi za penziju invalida poslije

nesreće porede da zahtijevima za starosnu penziju. Međutim, ovo skraćivanje dešava se samo ako ste u trenutku nesreće imali više od 45 godina. U slučaju invalidnosti ispod 40% skraćivanje je duplo više. Dakle, ono može da iznosi maksimalno 40%. Primjer: zaposleni koji je sa 56 godina doživio nesreću i ostao invalid 50%, pri penzionisanju sa 65 godina ima 22% manje penzije od osiguranja u slučaju nesreće.

Međutim, ova izmjena ne stupa odmah na snagu. Prvo će biti smanjena penzija za osiguranike koji je 2025. dostići godine za penzionisanje. A puno smanjenje biće sprovedeno od 2029.

Zdravstveno osiguranje Premije obaveznog zdravstvenog osiguranja nastavljaju da rastu. 2017. je to 4,5%. Novina za 2017. je i ta da će se povećati udio za prevenciju. Ovaj iznos bio je od 1998. 2,40 franaka godišnje. U 2017. biće povišen na 3,60 franaka, a u 2018. na 4,780.

Odsustvo iz zemlje ograničeno Pažnja za korisnike dodataka na straosnu ili invalidsku penziju, koji imaju stalno mjesto boravka u Švajcarskoj a ipak provode puno vremena u svojoj domovini. Većina ljudi čini to bezazleno jer smatra da njihova, i onako niska penzija, može pokriti troškove za normalan život u domovini a da za život Švajcarskoj to nije dovoljno. To je zaista tako, s tim da se posebno treba voditi računa da taj boravak u inostranstvu ne prijedje 3 mjeseca. Ukoliko se posumnja da koristite npr. Dodatak na invalidsku penziju a više vremena provodite u inostranstvu, može da vam se desi da Služba za migraciju potraži dokaze koliko ste zaista zaista živjeli u Švajcarskoj. Vrlo često se dešava da vlasti idu predaleko u vaš privatni život tako da kao dokaz o boravku u Švajcarskoj morate donijeti kad i koliko puta je telefonirano sa švajcarskog broja, dokaz o promjenama na računima u Švajcarskoj. Ako se ovi dokazi ne prilože može neočekivano da dodje do skraćivanja ili ukidanja dodatka na penziju.

☞ Doris Bianchi und Sina Bühler

Vi pitate – mi odgovaramo

Kratkotrajan prisilan odmor: Dovodi li to do minus sati?

Radim na jednom bazenu. Ljeti sam prvenstveno spasilac. U proljeće i jesen češće obavljam aktivnosti koje se tiču zabavljanja. Zimi ne radim. Ove godine smo zbog vremena imali lošu sezonu. Zato mi je šef na jesen naprasno rekao da moram da uzmem tri nedjelje odmora. Minus sate koji će nastati uslijed toga treba da nadoknam u nekom kasnijem trenutku time što ću više raditi. On smatra da model mog radnog vremena po godišnjim dobima njemu daje pravo da to tako organizuje. Da li je to tačno?

WOSSEN AREGAY: Ne. Nije dozvoljeno da Vam šef odjednom u posljednjem trenutku objavi da morate da idete na odmor. U ovom slučaju imate pravo da odbijete. Sve dok Vi Vašem poslodavcu stojite na raspolaganju i nudite svoj rad, od njega zavisi da li će Vas u tom periodu uposliti ili ne. To vrijeme važi kao plaćeno radno vrijeme. Vi zbog toga nemate manje godišnjeg odmora. Model radnog vremena po godišnjim dobima tu ne mijenja ništa. On doduše daje Vašem šefu pravo da isplanira Vaše radno vrijeme za cijelu godinu. I to tako da predvide sezonske oscilacije, do kojih npr. dolazi u jednom bazenu, uzme u obzir. Na kraju godine Vi jednostavno morate da dođete do broja sati koji stoje u Vašem radnom ugovoru. Međutim, planiranje Vašeg radnog vremena za godinu dana mora da Vam bude poznato mnogo unaprijed. Šef ga ne može mijenjati odjednom. Čak i ako Vaš poslodavac dakle odluči kada ćete moći da idete na odmor u toku godine: uslov za to je da se odmor pravovremeno najavi. Uobičajen je rok od tri mjeseca unaprijed.

work, 20.1.2017

Otkaz u drugom probnom periodu: Da li je to moguće?

Preko 10 godina radim kao pomoćnica njegovateljice u jednom staračkom domu. Sada sam se odlučila da pohađam stručnu medicinsku obuku. Moj šef se slaže s time da obuku radim kod njega. S tim u skladu napravio mi je novi (učeničko) radni ugovor i uz to naveo i probni rad sa otkaznim rokom od 7 dana. Ubrzo nakon početka obuke imali smo konflikt. Zbog toga mi je dao otkaz s rokom od 7 dana. Smije li on to da uradi?

DAVID AEBY: Ne. Između istog poslodavca i zaposlenog smije samo jednom da se ugovori probni rad, sem u slučaju da zaposleni preuzme neki sasvim drugi zadatak u preduzeću. To ovdje nije slučaj. Vi u suštini obavljate isti rad, čak i ako sad važite kao učenik. Vaš šef zbog toga nije smio da Vam postavi novi probni rad. Uz to važi: odnosi sa učenicima mogu da se prekinu samo iz važnih razloga koji imaju veze sa obrazovanjem. Konflikt sa šefom nije takav slučaj. Otkaz koji Vam je šef dao stoga nije važeći.

work, 1.12.2016

Neke promjene u vezi doprinosa za socijalna osiguranja

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber work, Gewerkschaft Unia, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, A. Rogalewski, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout I. Schmieder, Unia | Druck Tagblatt Print, Im Feld 6, 9015 St. Gallen | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.

www.unia.ch